

MEMO

Aan : Gemeenteraad Wijchen
Datum : 12 maart 2024
Betreft : Jaarevaluatie 2023 Actieplan klimaatadaptatie (Een groener Wijchen)
Zaaknr : Z/24/228891

Jaarevaluatie 2023 campagne Een groener Wijchen

1. Inleiding

In 2023 is het actieplan Klimaatadaptatie 2023-2025 opgesteld en uitgewerkt in de campagne Een groener Wijchen. Het actieplan Klimaatadaptatie wordt jaarlijks geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. De Raad wordt hierover geïnformeerd. De informatienota Actieplan klimaatadaptatie en bijbehorende stukken (Z/23/112683, Raad 20-04-2023) zijn hierbij het vertrekpunt.

2. Voornemens

Doel van het actieplan is om inwoners te stimuleren om zelf aan de slag te gaan met een meer klimaatbestendige inrichting van de eigen woonomgeving. Hiermee willen we bereiken dat particuliere tuinen vergroenen en meer hemelwateropvang plaatsvindt (Coalitieakkoord). Dit doen wij door het geven van praktische informatie, kleinschalige acties om inwoners in beweging te brengen en door resultaten van inwoners en gemeente meer zichtbaar te maken.

3. Beoogd effect

Door klimaatverandering komen extreme perioden van wateroverlast, droogte en hitte steeds vaker voor. Het actieplan draagt bij aan het vasthouden van hemelwater (minder wateroverlast en verdroging), meer koelte (minder hittestress) en bevordert bovendien de biodiversiteit. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan een meer klimaatbestendige leefomgeving.

4. Activiteiten 2023

4.1 Ontwikkelen communicatiemiddelen

In 2023 is een logo, folder, poster en beachvlag ontwikkeld en op de gemeentelijke website een projectenpagina (www.wijchen.nl/eengroenerwijchen) aangemaakt. Verder zijn afspraken gemaakt met een fotograaf en videograaf voor het maken van beeldmateriaal tijdens de acties.

4.2 Voor- en najaarsacties voor inwoners

- **Algemeen**

De acties vonden plaats in de vorm van een groenmarkt op een specifieke locatie. Hierbij zijn producten uitgedeeld, zoals zakjes zaad, plantjes (in ruil voor een tegel), regenmeters, thermometers en groene kindercadeautjes. Verder werden folders uitgedeeld en inspirerende tips gegeven voor een klimaatvriendelijke tuin.

Tijdens de wijkacties zijn ook boompjes, bloembollenpakketten, vogelhuisjes en afkoppelstukken uitgedeeld. Voor deze 'duurdere producten' kon men zich vooraf aanmelden. Alle producten zijn zo mogelijk ingekocht bij lokale ondernemers. Per actie zijn 10 regentonnen verloot.

- **Communicatie**

Inwoners zijn op de acties geattendeerd via de gemeentepagina in de WegWijs, social media van de gemeente, informatieschermen in de hal van het Huis van de gemeente en op de digitale schermen langs de toegangswegen naar Wijchen. We hebben in de Nieuwsbrief van Wijchen2035 aandacht besteed aan de campagne en de acties en we hebben de acties als evenementen in de agenda op www.wijchenis.nl laten opnemen.

De aankondigingen van de acties zijn verspreid via leefbaarheidsgroepen, wijkcentra en de woningcorporatie. De leefbaarheidsgroepen hebben de wijkactie via hun kanalen gecommuniceerd. Verder is een oproep in het wijkkrantje 'Op de hoogte' geplaatst. In de buurthuizen hebben we posters opgehangen.

Bij de wijkactie in Hernen/Leur was omroep RN7 aanwezig voor een korte reportage die 's avonds is uitgezonden. In de Vrije tijdskrant Wijchen is een artikel over de groenmarkt geplaatst. Talis heeft een artikel in de huurderkrant geplaatst. Na afloop is er een column over de Groenmarkt en de campagne geschreven. Deze is gepubliceerd op de gemeentepagina in de WegWijs.

- **Gemeentebrede voorjaarsactie zaterdag 13 mei 2023**

Deze actie, tevens de kickoff van de campagne Een groener Wijchen, is gehouden op het marktplein van Wijchen van 10.00-14.00 uur. Het was een warme zonnige dag en het aantal bezoekers circa 100. Deels waren dit inwoners die specifiek op de groenmarkt af kwam, deels winkellende voorbijgangers.

Tijdens de actie werden losse plantjes uitgedeeld, was er een grabbelton met producten en kon men meedoen met de regentonverlooting. Inwoners waren enthousiast over de actie en verrast door de uitdeelproducten. Opvallend veel kinderen hebben de kraam bezocht. Natuurorganisaties Natuur Wijchen en IVN Natuureducatie waren uitgenodigd en aanwezig voor adviezen over natuur en biodiversiteit. Beiden waren tevreden over de samenwerking met de gemeente.

Circa 2/3 van de aangeschafte plantjes is uitgedeeld. Het restant is ingezet in de openbare ruimte. Om deze reden is ervoor gekozen bij de wijkacties met

aanmeldingen te werken, zodat gericht kan worden ingekocht. De overige producten, zoals thermometers en regenmeters, zijn wel allemaal uitgedeeld.

- **Wijkacties op woensdag 27 september en 25 oktober**

De septemberactie is gehouden in de wijken Achterlo en Wijchen Noord, de oktoberactie in de kernen Hernen/Leur en Bergharen. Bij deze wijkacties stonden we tussen 13.00 -18.00 uur bij het desbetreffende wijkcentrum. De beide betrokken wethouders waren hierbij aanwezig. Er is bij elk wijkcentrum een geveltuintje aangelegd.

De groenmarkt is per wijkactie door circa 60-100 inwoners bezocht. Gedeelte daarvan kwam hun aangevraagde product ophalen, daarnaast waren het voorbijgangers en bezoekers van het wijkcentrum. Door de zeer regenachtige dag was het bezoekersaantal van de oktoberactie relatief laag (circa 60).

Drukke momenten waren van 13.00-14.00 uur en van 16.00 -18.00 uur. De meeste bezoekers kwamen lopend of op de fiets. Bezoekers waren veelal aangenaam verrast door de kwaliteit van de producten en enthousiast om aan de slag te gaan. Tip van inwoners was om ook aandacht te hebben voor eetbare plantjes en vruchtdragende struiken. Sommige inwoners waren vergeten een tegel mee te nemen in ruil voor een product. Aan hen is het product wel meegegeven.

Bij de wijkactie van 27 september 2023 was Talis uitgenodigd en aanwezig om huurders te inspireren en te informeren over de mogelijkheden bij huurwoningen. Ook zij hebben plantjes uitgedeeld. Voor de actie van 25 oktober was De Kernen uitgenodigd. Zij waren nog bezig met de ontwikkeling van het nieuwe tuinenbeleid, waardoor het aanwezig zijn bij de wijkactie nog iets te vroeg kwam.

Leefbaarheidsgroepen waren opgeroepen om zelf iets te organiseren in de wijk, zoals een tuinenroute, maar dat bleek in de praktijk niet haalbaar. Dit is een aandachtspunt bij de komende acties. De lokale bouwmarkt en tuincentra zijn op de acties geattendeerd, zodat zij inwoners die aan de slag willen gaan een adequaat advies konden geven.

4.3 Informeren en inspireren

Om inwoners bewust te maken en te inspireren worden zij voorzien van informatie, tips en weetjes. Dit doen we op de volgende manier:

- Tijdens de gemeentebrede actie en wijkacties (zie punt 4.2).
- Via de projectpagina op de gemeentelijke website, de gemeentepagina, Groenspecial, social media, folders, billboards (hal gemeentehuis en entree Wijchen) en poster bij wijkcentra.
- Aanhakend bij landelijke dagen (zoals week van het water, klimaatweek), waarbij aandacht wordt gevraagd voor klimaatadaptatie.
- Aanhakend bij gemeentelijke projecten (zoals beheer openbare ruimte). In de communicatie over deze projecten laten we zien wat de gemeente doet aan een klimaatbestendige leefomgeving en inspireren we inwoners.

Zo mogelijk maken we hierbij gebruik van links naar bestaande informatieve websites, zoals van het Kennisportaal klimaatadaptatie en de website van Waterschap Rivierenland.

Verder sluiten we zo mogelijk aan bij de regionale campagne die in het kader van de Regionale adaptatiestrategie (RAS) wordt ontwikkeld. In het kader hiervan worden regionale communicatiemiddelen ontwikkeld, zoals een regionale website en folders, waarvan we gebruik kunnen maken bij de lokale communicatie.

4.4 NK tegelwippen

In 2023 heeft de gemeente low profile meegedaan aan het NK-tegelwippen. Het NK is een initiatief van het Rijk, gericht op het ontstenen van tuinen en waarbij het aantal verwijderde tegels landelijk wordt bijgehouden. Via de gemeentelijke website en tijdens de acties zijn inwoners opgeroepen om hun gewipte tegel aan de melden bij de landelijke website. Totaal zijn 861 tegels opgegeven.

5. Monitoring

5.1 Voornemen in actieplan

De output van het actieplan wordt bijgehouden aan de hand van uitgevoerde activiteiten, aantal deelnemers aan acties, gegeven communicatie en bereik social mediaberichten. Het klimaatbewustzijn zal worden gemonitord middels een (digitale) enquête.

5.2 Resultaat 2023

- Uitgevoerde activiteiten: zie paragraaf 4
- Bezoekers: circa 260
- Uitgedeelde plantjes, boompjes en struiken: 836
- Overige producten (thermometers, regenmeters, afkoppelstuk, vogelhuisje): 182
- Zakken potgrond voor bij boompjes: 100
- Boompalen en -banden: 55 + 55
- Kindercadeautjes: 200
- Zakjes bloemzaad: 460
- Tegels ingeleverd tijdens de acties: 45
- Tegels geregistreerd bij NK tegelwippen: 861

Op de social media kanalen hebben de berichten over Een Groener Wijchen allemaal een hoog bereik. Het bericht over de winnaars van de regenton heeft zelfs een bereik van 2511 op Facebook en alle andere berichten over Een Groener Wijchen hebben een bereik boven de 2000. Op Instagram zit het bereik voor deze berichten boven de 1000 voor de winnaars en de andere berichten net wat daaronder.

Klimaatbewustzijn is in 2023 niet gemonitord. Nog onderzocht wordt hoe dit op een zinvolle manier kan worden vormgegeven. Dit wordt uitgewerkt in 2024.

6. Kosten

6.1 Besteed budget¹

In 2023 is circa €16.000 excl. BTW besteed aan de campagne. Dit is besteed aan ontwikkeling communicatiemateriaal, inkoop producten en inhuur fotograaf en videograaf. Het budget is €60.000/jaar voor de periode 2023-2025.

6.2 Urenbesteding¹

Ter ontwikkeling en uitvoering van de campagne is een interne werkgroep ingericht, bestaande uit de adviseur Klimaatadaptatie (trekker), communicatieadviseur, adviseur Natuur en biodiversiteit en coördinator gemeentewerf. In 2023 zijn de benodigde uren geput uit bestaande capaciteit, waarbij herprioritering van reguliere (beleids)taken heeft moeten plaatsvinden.

Raming bestede uren: totaal 643 uur

- Trekker: 135 uur
- Interne werkgroep (4 leden, excl. trekker): 360 uur
- Communicatieadviseur extra: 100 uur
- Medewerkers werf (2 medewerkers, ondersteuning 3 groenmarkten): 48 uur

Uitgaande van een gemiddeld tarief van circa €85/uur is dit een equivalent van circa €55.000 aan kosten.

7. Vervolg 2024-2025

In 2024-2025 wordt de campagne voortgezet conform communicatieplan en wijkenstrategie. Een van de aandachtspunten is de omwisseling van de gemeentebrede acties en wijkacties, zodat de wijkacties in het voorjaar plaatsvinden. Ook wordt bekeken hoe leefbaarheidsgroepen beter gemotiveerd kunnen worden om zelf een initiatief te organiseren tijdens de wijkacties.

Gekozen is voor inhuur van een extern bureau voor het voorbereiden en organiseren van de gemeentebrede actie en wijkacties. Dit om kennis binnen te halen en om de interne ambtelijke capaciteit effectiever te kunnen inzetten. De inzet van de interne werkgroep wordt extensiever en richt zich op advisering en bewaking. Communicatie en inkoop van producten blijft de gemeente zelf doen. Inmiddels heeft inhuur plaatsgevonden voor een bedrag van afgerond €14.000 excl. BTW per jaar voor de periode 2024-2025.

¹ Opbrengst 2023 is circa 900 verwijderde tegels (zie Monitoring) = 81 m² afgekoppeld hemelwater, kosten circa €70.000 = €864/m². Ter vergelijking, bij afkoppelen verharding in de openbare ruimte is dit €15/m².

NB: Actieplan klimaatadaptatie: "Gemeentelijk beleid is om het gemeenschapsgeld kosteneffectief (doelmatig) in te zetten, namelijk voor klimaatmaatregelen in de openbare ruimte. Hier kan met het beschikbare gemeenschapsgeld meer resultaat worden geboekt dan in de particuliere ruimte. Om particulieren klimaatbewuster te maken wordt flankerend communicatie ingezet (campagne), zo efficiënt mogelijk en gericht op zelfwerkzaamheid.